

'Drijfveren van voortijdig schoolverlaten'

Onderzoek naar de eigenschappen en kenmerken van de jongere en zijn omgeving in de context van voortijdig schoolverlaten.

Context van het onderzoek

Hoe kunnen scholen concreet bijdragen aan het versterken van betrokkenheid en enthousiasme voor leren en het zich ontwikkelen van jongeren? Welke rol speelt de docent hierbij en wat zijn de effecten van individualisering en internet? En welke rol speelt de ouder hierbij? In opdracht van DilemmaFoundation wordt onderzoek gedaan naar de relevante kenmerken van voortijdig schoolverlaters. Centraal hierbij staat de belevingswereld van de voortijdig schoolverlaters zelf.

EducatieMeter

Het onderzoek richt zich middels data-analyse op ruim 800 voortijdig schoolverlaters (VSV-ers) met gedrag of ontwikkelingsproblematiek waarvan de uitkomsten zijn afgezet tegen de totale populatie jongeren waarvan van de EducatieMeter is afgenomen. Een beschrijvend onderzoek is het resultaat.

Samenwerking

DilemmaFoundation richt zich op het stimuleren en faciliteren van wetenschappelijk onderzoek met een hoge maatschappelijke relevantie. Veelal betreft het onderzoek naar gedragscriteria ten behoeve van het versterken van autonomie en duurzaam sociaal-economisch functioneren.

Doel van het onderzoek

Het onderzoek 'Drijfveren van VSV' richt zich op het concreet zichtbaar maken van de motieven en beweegredenen van de jongere in relatie tot hun persoonlijke ontwikkeling en de rol die de school hierin vervult. Het onderzoek kijkt naar zowel omgevingsfactoren zoals: docent, sociale steun en leermogelijkheden maar ook naar individuele eigenschappen zoals: zelfvertrouwen, durf en zorg voor later. Hoe meer duidelijk is wat er in de beleving van de jongere speelt bij uitval hoe beter wij in staat zijn hierop te anticiperen. Wetenschappelijke analyse van empirisch onderzoek is thans basis voor concreet en effectief beleid wat daadwerkelijk een bijdrage kan leveren aan het terugdringen van VSV.

Eerste resultaten

Een eerste analyse van de onderzoeksdata laat zien dat VSV-ers significant lager scoren op zelfvertrouwen en beleving van eigen waarde. Waar de totale populatie zichzelf gemiddeld met een 8,5 waardeert, waardeert een VSV-er zich gemiddeld twintig procent lager! Wanneer de VSV-er wordt gevraagd naar hun ontwikkelkansen in vergelijking tot vrienden en klasgenoten dan scoren zij zelfs meer dan 22 procent lager! De VSV-er lijkt zich dus van significant minder waarde te achten dan de gemiddelde jongere. Overigens blijkt dat dit beeld sterk negatief beïnvloed wordt door een beoordelende wijze van waarderen. Hierin speelt de waardering van de sociale omgeving van succescriteria zeer sterk door.

Veiligheid

Een tweede, zeer opvallende, uitkomst is dat de gemiddelde VSV-er significant minder van mening is dat anderen in hun directe leefomgeving wetten, regels en normen overtreden. In vergelijking met de totale populatie jongeren scoren zij zelfs 33 procent lager. Hiermee lopen zij het risico hun waarden en normen naar beneden bij te stellen. Ten gevolge hiervan kan in hun gedrag normvervaling optreden dan wel hun beleving van veiligheid en geborgenheid ontgeld raken.

Toekomst

Aansluitend maakt de VSV-er zich significant minder zorgen om anderen, zowel binnen als buiten hun directe leefomgeving, maar daarentegen juist veel meer zorgen over zichzelf en de eigen toekomst. Interessant lijkt de significante sterke correlatie tussen de mate waarin de VSV-er zijn opvoeding waardeert en de mate waarin hij/zij met tevredenheid terugkijkt naar het verleden. Deze correlatie roept op tot nader onderzoek naar de rol die met name de ouder speelt.

Meerwaarde "Er toe doen"

Het onderzoek levert reeds veel informatie over de persoons- en omgevingsfactoren die samenhangen met VSV en hoe in het terugdringen van VSV hier op kan worden geanticipeerd. Het onderzoek draagt bij aan het formuleren van concrete handvatten om actief individueel gericht te anticiperen en zo de verbinding met de jongeren te optimaliseren, zodat zij het gevoel hebben er (weer) toe te doen. Daarnaast worden de docenten geprikkeld tot verantwoordelijkheid in hun rol tot het realiseren van een positieve verbinding met de jongere.

Zelfvertrouwen

Eén van de opmerkelijkste uitkomsten van nader onderzoek leert ons vervolgens dat met name het zelfvertrouwen van de leerkracht van grote invloed is op de individuele beleving van de jongere. Beleving van (ontbreken van) zelfvertrouwen bij de leerkracht blijkt van zeer grote invloed op het gedrag van de VSV-er en blijkt zelfs één van de sterkste beïnvloeders of oorzaken van VSV te zijn.

Wat is hiervan het belang?

Scholen lijken dit zich niet in voldoende mate bewust te zijn of niet in staat te zijn hier adequaat op te anticiperen. Dit heeft mede tot gevolg dat scholen niet in staat zijn voldoende aan te sluiten op de werkelijkheid van jongeren vanwege het feit dat veel leerkrachten hier vooral **mentaal** niet voor zijn toegerust.

Gedragproblematiek

De omstandigheden van jongeren met gedragsproblemen en sociale problematiek zijn vaak zo heftig dat leerkrachten hier onvoldoende of slechts in beperkte mate mee om kunnen gaan. Met name jongeren met een verhoogd VSV-profiel ervaren in hun beleving bij veel leerkrachten hierdoor niet-authentiek, ontkennend, zelfs gefrustreerd of rigide gedrag van leerkrachten en reageren hier zeer sterk afwijzend op.

Ondersteuning

De conclusie lijkt dan ook gerechtvaardigd met name de aandacht te richten op het versterken van de mentale weerbaarheid van leerkrachten. Inzicht in de motieven en intenties van de VSV-er, aangevuld met concrete handvatten om hierop te anticiperen, maken dat de leerkracht dan meer adequaat kan anticiperen op de individuele beleving van de jongere.

Investeren

Investeren in het ontwikkelen van zelfvertrouwen en mentale weerbaarheid van leerkrachten lijkt derhalve een noodzakelijke investering te zijn in het terugdringen van voortijdig schoolverlaten. Leerkrachten die met zichzelf in contact zijn kunnen ook beter contact maken met de jongere. Zodoende durven zij te kijken vanuit het perspectief van de jongere waardoor zij hen beter kunnen faciliteren. Dit heeft mede een positief effect op hun inzetbaarheid en werkbevoegenheid zodat zij ook met meer plezier kunnen werken in het onderwijs.

Leren

In de beleving van de jongere is leren slechts een zeer beperkt onderdeel van hun belevingswereld en zeker geen hoofdzaak. Volwassenen die de jongere vertellen dat leren en zich te ontwikkelen het belangrijkste is in hun leven hebben dit inzicht vaak ook pas op veel latere leeftijd verkregen.

Informatie en rapportage

Wij verwachten de eindrapportage inclusief conclusies en aanbeveling rond juli 2010 af te ronden. Voor meer informatie verwijzen wij naar: Ralph van den Bosch, tel.nr: 0646 077 476. Boan Kattenberg, tel.nr: 0653 316 048

Of bezoek onze site voor meer informatie:

www.dilemmafoundation.nl